

Stichting voor Bodemkartering
Wageningen
Staringgebouw
Tel.: 08370 - 6333

(0471) 809 II

Rapport nr. 838^d

KORTE TOELICHTING OP DE BODEMKAART, SCHAAL
1 : 50 000, VAN DE GEMEENTE TIEL

door J.A. v.d. Hurk

Wageningen, december 1968

ISN=195136.02

NB. Niets uit dit rapport mag zonder toestemming van de Stichting voor Bodemkartering worden vermenigvuldigd of in andere publikaties worden overgenomen.

VOORWOORD

In opdracht van het Bureau voor planologisch onderzoek en advies Dr. J.A. Launspach te Arnhem werd een globale bodemkaart, schaal 1 : 50 000, met korte toelichting samengesteld van de gemeente Tiel.

De benodigde gegevens werden verkregen uit:

Bodemkaart van Nederland, schaal 1 : 50 000 Blad 39 Oost (in bewerking), Stichting voor Bodemkartering.

Bodemkaart met toelichting werd samengesteld in december 1968 door J.A. v.d. Hurk, onder leiding van Ir. G.J.W. Westerveld.

DE ADJUNCT-DIRECTEUR,

Ir. R.P.H.P. v.d. Schans.

TOELICHTING OP DE BODEMKAART VAN DE GEMEENTE TIEL

De gemeente Tiel ligt aan de noordelijke oever van de Waal, in het rivierenlandschap van Waal en Linge.

De meest voorkomende gronden zijn de stroomgronden; een geringe oppervlakte wordt ingenomen door komkleigronden. Deze gronden zijn vóór de bedijking (ca. 1200 na Chr.) afgezet in een landschap met meanderende rivieren. De rivierlopen verplaatsten zich regelmatig en bij hoge rivierstanden overstroonden de tussenliggende gebieden. Met het rivierwater werden zand- en kleideeltjes meergevoerd die bij afname van de stroomsnelheid tot bezinking kwamen. In de naaste omgeving van de stroombedding waar de stroomsnelheid het grootst was, kwam het zandige materiaal, waaruit de stroomgronden grotendeels bestaan, tot afzetting. Verder van de rivier af bezonken de fijnere kleideeltjes en vormden de komkleigronden.

Na de bedijking vond alleen nog afzetting van materiaal plaats in de uiterwaarden. Dit materiaal is echter door afgraving t.b.v. de baksteenindustrie, gedeeltelijk weer verdwenen. De hoogste ligging van de binnendijkse gronden varieert van ± 4 à 5,5 meter in de stroomgronden tot ± 3 à 4 m in de komgronden en de stroombeddinggronden. De uiterwaarden liggen, met uitzondering van de afgegraven gedeelten, op ± 7 à 8 m +NAP.

Stroomgronden

De hogere stroomgronden bestaan uit bruine, overwegend kalkrijke grofzandhoudende lichte zavel ($8-17\frac{1}{2}$ % lutum) (kaarteenheden 1) of uit zware zavel en lichte klei ($17\frac{1}{2} - 35$ % lutum) (kaarteenheden 2). De hoogste (winter) grondwaterstand ligt overwegend dieper dan 40 cm -mv.

Met uitzondering van de grofzandige lichte zavelgronden, die droogtegevoelig zijn, zijn de stroomgronden goed tot zeer goed geschikt voor akkerbouw en fruitteelt.

De lagere overwegend kalkrijke stroomgronden (kaarteenheden 3) bestaan uit zware zavel en lichte klei ($17\frac{1}{2}$ % - 35 % lutum). Op de overgang naar de komkleigronden komt binnen 80 cm diepte zware (kom) klei (meer dan 35 % lutum) voor. Deze gronden (kaarteenheden 4) zijn overwegend kalkarm. De hoogste grondwaterstand reikt in de lagere stroomgronden tot binnen 40 cm -mv. Met de nodige voorzieningen ten aanzien van de waterbeheersing, mogen ze tot de goede gronden voor akkerbouw en kaarteenheden 3 ook voor fruitteelt gerekend worden.

Komkleigronden

De grijze kalkarme komkleigronden (kaarteenheden 5) bestaan uit zware klei (meer dan 35 % lutum).

Voornamelijk in het zuidwesten komt onder de zware komklei binnen 80 cm -mv een lichtere ondergrond voor. De komkleigronden zijn vrij lage natte gronden met periodiek zeer hoge grondwaterstanden. Ze zijn overwegend als grasland in gebruik en daarvoor ook het meest geschikt.

Overige onderscheidingen

De stroombeddinggronden (kaartenheid 7), alleen voorkomend langs de Linge, bestaan uit lichte en zware kleigronden en plaatselijk uit veengronden. Het zijn lage natte gronden die overwegend als grasland in gebruik zijn.

Aan de rand van de stroombeddinggronden, vindt men even buiten de gemeentegrens bij Zoelen, oude cultuurgronden (kaartenheid 6). Deze waren reeds ver voor de bedijking in cultuur. Ze hebben een donkere bovenlaag die rijk is aan organische stof en soms ook aan fosfaat. De uiterwaardgronden (kaartenheid 8) komen alleen langs de Waal voor. Ze bestaan uit kalkrijke zavel of lichte kleigronden, die plaatselijk zijn afgegraven. Het zijn vrij hoog gelegen gronden met goede mogelijkheden voor akkerbouw en fruitteelt.

Lutum = minerale delen kleiner dan 2 μ
Mu = micron = 0,001 mm

Bron: Stichting voor Bodemkartering.

SOCIOGRAFISCHE DOCUMENTATIE VAN DE GEMEENTE

TIEL

Onderwerp:

Bodemgesteldheid

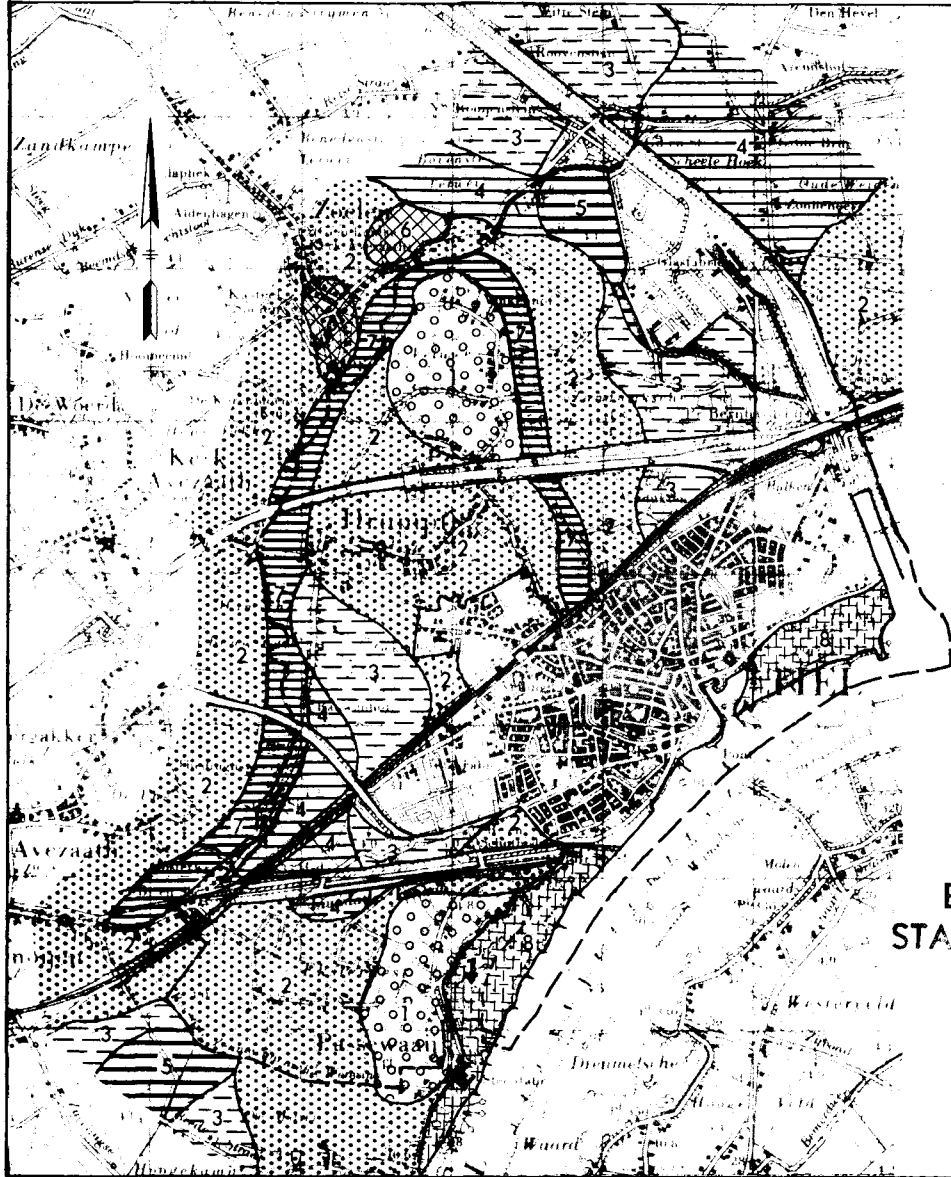
Nummer

Groep:

Blad:

Datum:

Bodemkaart

BIBLIOTHEEK
STARINGGEBOUW

Legenda

Stroomgronden

1 Hooggelegen grofzandige lichte zavelgronden (kalkrijk)

2 Hooggelegen zware zavel- en lichte kleigronden (kalkrijk)

3 Lager gelegen zware zavel- en lichte kleigronden (overwegend kalkrijk)

4 Lager gelegen zware zavel- en lichte kleigronden binnen 80 cm op komklei (kalkarm)

Komkleigronden

5 Laag gelegen zware kleigronden (kalkarm)

Overige onderscheidingen

6 Oude cultuurgronden

7 Stroombeddinggronden

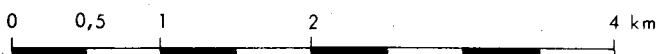
8 Uiterwaardgronden

9 Kernen, wegen en waterlopen

10 Grens van de gemeente

11 Vergraven gronden

Schaal 1:50 000

Bron: Stichting voor Boaemkartering, Wageningen